



Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo CII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica.X.post trinitatis

libet pati per Christi quod in presenti est fidelis. quod procurat negotium salutis nostrae pro suarum orationum suffragia. et in futuro dabit nobis Christus pro eterna premia. Et hoc est quod dicitur. Recipiantem vos. et recipi dignos vos ostendatur. in eterna tabernacula. Sciendo est autem regnum celorum dicitur tabernaculum. quod similitudinem ad tabernaculum Moysis. De quod dicitur Exodus xxvij. et ad Hebreos. ix. Quod quidem tabernaculum erat divisum in duas partes. prima partem tenebat viginti cubitos. Secunda deinceps. In prima parte erant candelabrum et mensa et positio panum. et duodecim panes a singulis sabbatis ponebantur recentes super mensam. Leviticus xxvij. In secunda vero parte erat aureum thuribulum. altare incensi. arca testamenti aurea circumdata. In qua erat verna aurea habens manu. virga aaron quod fronduerat. et tabule testamenti super quas archam erant cherubini glorie obumbratio. pectoralis. Prima pars istius tabernaculi significat ecclesiam militantem in qua est christus velut candelabrum. Hoc sacra scriptura Panes. viij. duodeci apostolorum officium. Thus oratio. Secunda pars tabernaculi significat ecclesiam triumphantem scilicet regnum celorum. in qua est thuribulum aureum. sive altare incensi. quod significat caritatem fratrum. Horum super epistolas ad hebreos. ix. Archam cui manu diuina frumentis dulcedinem. Virga aaron potestare sacerdotalem. Tabule testamenti legislatoris dignitatem. Cherubini glorie obumbrantia. pectoralis eius pietatem. et honorum. pectoralis. Ad istud significatur celeste tabernaculum prudenter misericordies bonorum suffragio pauperum. De quo tabernaculo dicitur. Domine exaudi me et admi rando. quod dilecta tabernacula tua domine. Et vere dilecta sum horum. propter tria. Primo quod iocunda et gaudiosa. Domine. Transibo in locum tabernaculi admirabilis vestrum ad dominum dei. Et sequitur. In voce exultationis. Dilecta ergo et propter societatem. quia ad dominum dei. et propter rei exultationem. quia in voce exultationis. et propter veram refractionem. quia sonus epulantis. Secundo quod pacifica et secundaria Isaie. xxvij. Sedebit plus meus in pulchritudine pacis. et in tabernaculis fiducie et requie opulenta. Ergo dilecta et propter pulchritudinem pacis. et propter fiduciam securitatis. et propter opulentiam quietis. Tertio quod

eterna mansibilia Isaie. xxxvij. Respice sy on civitate solemnitatis tue. Oculi tui videtur hierusalē opulentia tabernaculum quod nequaquam transferri poterit. Ergo dilectior. et propter letitiam solemnitatis. et propter opulentiam civitatis. et propter immutabilitatem certitatis. Ad ista tabernacula ascendit homo per tria sicut gradus. Prima est modestia castitatis. Domine quod habitaribus in tabernaculo tuo. Et sequitur. Qui ingreditur sine macula. Ideo in Canonica Iude dicitur. Odientes et ea que carnalis est materialia tunica. Hoc est lux bone operantis cum rectitudine intentionis. Domine emit lucem tuam et veritatem tuam. ipsa me deduxerunt et adduxerunt in tabernacula. Non dicit lucem sine veritate sicut in hypocritis. qui scient bel sunt interius luce et exterius luci di. Tertius est opus pietatis ut dicitur hic. Facite vobis amicos de maimona iniqtas. ut cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. et distinguitur autem hoc tabernaculum in plura. ut in primo sit tabernaculum trinitatis. In secundo marie virginis. In tertio rotius curie celestis. De quod Numeri. xxvij. quod pulchra tabernacula tua Iacob. ut valles ut orti quod cedri que sunt deo. Com mendantur autem hinc a pluribus. Primo quia speciosa. quod pulchra. quia amena. ut valles. quia fertilia ut orti. quod sublimia quod cedri quia inaccessibilia. quod que fecit deus et non homo. Ad que nos perducat etenim.

Dominica.X.post trinitatis. I.

Sermo CII.

Idens Iesu sciens uitatem fleuit super illam dicens. Si cognouisses et tu. Luke. xix. Inter cetera que hominem a peccato resurgere non permittunt. unum est ignorantia per futurum pro peccato imminentis. quia enim peccator sola presentis vite gaudia momentanea conspicit et futuram penitentiam acerbitatem peccato debitam non attendit. ideo intrepidi peccat. Juxta illud Eccles. viii. Quia non profertur cito contra malos sententia. absque illo timore filii hominum pretrahant mala. Quia siquidem presentes est dubia ad utramque partem. quia nec bonorum premia patent. et malorum supplicia latentes. sed omnia in futurum referuntur incerta Eccles. ix.

Z 2

Propter quod homines proni ad mala. et
ad bona pigrī reddunt. Nihil igit̄ homini
rātū p̄dest sicut futura p̄mia. p̄ benefac̄
p̄siderare. et eterna supplicia. p̄ malis opib⁹
vnicuius reddenda ponderare. hocē bo
minē reuocat a peccato. hoc ad pmiam pro
uocat. h̄ ad satisfactionē inducit. h̄ ad bene
agendū efficaciter et salubriter pmouet et
rigit. Sed q̄a nihil sic exēcat oculūz cor/
dis ne futura mala pctis suis debita consi
deret sicut obliuio. prior̄ defectuū. Hā ta/
lis icōsideratio suipius hominē in malo
st̄firms. Eo q̄ dicit Grego. xix. lib. mo/
ral. Quāto q̄a se minus videt. tanto min⁹
sibi displicer. Ideo necesse est homi p̄side/
rare. prios defectus. et quoq̄ p̄sideratiō
videbit quāta mala in futuro meruit. et qn
tis suppliciō dignus erit. Quia igit̄ mū
dus iste p̄pria mala cōsiderare noluit. quia
pctā deflere nō curauit. q̄a futura supplicia
sibi p̄parata cognoscere mīme voluit. sed
tm̄ p̄nib⁹ oblectamētis illaqueatus mala
penalit̄ et dolore serpentino plena nō pen
sauit. Ideo vñigenit⁹ dei filius veniens in
mundū ut defenda nra crīmina a nob me
rito ondiceret. sub tipo et figura anīe nostre
videns ciuitatē hierusalē fleuit sup illā. di
cens. Si cognouisseſ et tu. ut dicit enāgeli
um. In illo tge. Cum appropinquaret ie
sus bierosolymā videns ciuitatē fleuit su
per illā. In quib⁹ verbis describit̄ chri
sti cōpassio ſug ista ciuitate que onditur et
tribu. Primo namq̄ ostēditur xp̄i cōpassio
et calamitatis p̄cognitione. Lū dicitur. vi
dens ciuitatē. Cōdo describit̄ eius cō
passio et lacrimarū effusionē. Lū dicit. fle
uit ſuper illā. Tercio describit̄ dicta cōpas
ſio ex pia allocutione cū ſubiungit. Si co
gnouisseſ et tu. Itaq̄ tria signa cōpassiōis
oſtendit xp̄us circa hoc. quia vñdit mīſeri
cor diter. q̄a fleuit acriter. q̄a dicit affabilit̄.

Dixi primo q̄ in verbis. A
christi cōpassio ex calamitatis p̄cognitione
Lū dicit. videns ciuitatē. Vñius naq̄ xp̄i
nihil aliud fuit niſi p̄cognitione mali culpe et
pene. vt dicit Lyra. quibus malis ista ciui
tas fuit inuoluta. Sed q̄a ſufficiēter teſſ
expedit calamitatē huī ciuitatis materia
lis. ideo ad mysteriū tranſeamus. Lūicas
itaq̄ ista moraliter et allegorice significat
hunc mundū. cuius incole. p̄ter maliciam.

eorū merito ſunt deſlendi. quia nō cognō
ſcunt finē dānationis ſue. Circa q̄d ſcen/
dum tria ſunt p̄ſiderāda. Primo ſmodo
mūdus iſte in ſe gerit ſimilitudinē ciuita
tis. Secundo quō videtur a domino. Terzo
quō appropinquat huic ciuitati dñs. Deh
mo ſciendū q̄ dei filius vñſa mīleſ malicia
in mūndo. vñdēns etiā q̄ nec patriarebene
p̄ſphere pſicerent in corrīpiēdo eius malici
am. milericordia mor⁹ optant diu antere
nire in mūndū. ut eius p̄cā ondiceret ea
argueret. et ad agendā pmiam. p̄eſde; bo
munes incitaret. Unū p̄pberas diu clama
uit. Quis deducet me in ciuitatē mūndū.
Dñs.lix. Quod exponit Innocē. q̄tus. in
mūndū. qui eſt ciuitas mūndū. ſtra deūn
et viros iūſtos. Hunc autē multa p̄men/
tia ad mūnitōnē huī ciuitatis. Nābzal
mūrū diuītarū. Unū Haum.ii. Aque mu
ri eius. i. diuītie que fluunt et refluiſſent
aque. p̄s. Sup mūros eius iniquitas. q̄a
ut frequēter diuītie aur inique acquirant
aut inique pſſiderant. Unde vocat mā
mona iniquitatis. Luce. xvij. Et bene pām
mūrus dicit. q̄a ſicut mūrus ſeparatnos
ne videamus vel intrem⁹ ad illud quod eſt
intra mūrū. Si per mūro ſeparatnos ter
deamus vel intrem⁹ ad deū. Ila.lix. In
tates noſtre diuīſerūt inter nos. deūno/
ſtrū. De hoc mūro dicitur Ezechielis.iii.
Dūme tibi ſarraginē ferream ſponecam
in mūrū ferrei inter te et ciuitatē. et obſe
uabis faci tuā ad eam. Iste autē mūrū ſit
ex luto luxurie et lacere auaricie. et palea in
anis glorie. et cemento amoris mūdierat
pidib⁹ duracie cordis. Follari ſuī ciuita
tis eſt auaricia. qd impleri nō poſet. Eccl
v. Anar nō implebit p̄cūia. Turres ſunt
dignitates et honores mūndū. Ila.xx. In
die interfeſerōnē multoꝝ cū ecclēſie cur
res. erit lux luce ſicut lux ſolis. i. in die iu
dicij. ſm. Innocen. quādo cader bonores
et dignitates. Quia ſicut dicit Ila.ii. In
curuabitur altitudi virorū. et exaltabili
dñs ſolus in die illa. tunc lux luce. Ecclēſie
mūlūtatis erit ſicut lux ſolis. i. ecclēſie tri
umphat̄. quia tunc adueniet regnū del
id eſt. regnū mūlūtatis ecclēſie vener ad re
gnū triumphantis ſm. Innocē. Propugna
tūlūci huius ciuitatis ſunt ſcientie ſecularia
Judicū. ix. Erat curr̄ excelsa in medio mūdi. et
ciuitatis. id eſt. dignitas in medio mūdi. et

Dominica X. post trinitatis

paulo prodicit. Et super turris tectuz states propropugnacula. i. scientie seculares. Per has enim multi stant in turribus dignitatis. Scuta sunt excusationes Job. xl. Corpus eius qui scuta fusilia et compactum squamis sez prementibus. Una vni prolungibus. et ne spiritu raculibus quidem incedit per eas. Halea est vana spes de satissimac*ione* et venia Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dentrom. et ne differas de die in diem. et ne ad*dictias* petrum sup petrum. et di*cias*. Misericordia dei magna est. propter meo r*u* miserebitur. Sagittae sunt detrac*tio*nes Hieremie. ix. Sagitta vulnerans lingua eoz. Arcus est prauum iudicium. quo se homines inuicem iudicant Ozee. vii. Facti sunt quisi arcus dolosus. cadent in gladio. Arcus est qui primo dentrom suum vulnerat. hoc est iudicem propriu*m*. Quia sicut Roma. ii. dicit. In quo alium iudicas te ipsum prodemnas. Facula sunt verba adulatio*n*is. Ps. Hollitis sunt sermones eius sup oleum. et ipsi sunt facula. Verilla sunt prava exempla Sap*e*. ii. Nemo expers sic luci nostre. vbique relinquamus signa leticie nostre. Lorice sunt delectatio*n*es sibi con*cede*te. Eccl. xliii. Induet se qui lorica ag*it*. i. delectationibus que terminu*m* habet mare amaritudinis eterne. Habitatores hui*m* ciuitatis determinant. Ezech. xxvii. Perse et libi*m* erant in exercitu uno. Perse interpretant latera sua dissumentes. et significant superbos qui non possunt habere latera. i. alique pares. qui ipi*m* dissunt et dilaniat qui volunt eos sibi sub*duc*ere. Lidi interpretantur vel generant. et significant luxuriosos. qui semper student generationi. Libies interpretant introiens. et significant cupidos. qui semper sunt in introitu rei. Versus. Dominus scitum sedare cupit sitis altera crevit. Versum ergo habitatores istius ciuitatis. De quibus dicit. Jobis. ii. Omne qui est in mundo. aut est cupiditatem carnis aur*um* cupi*m* scencia oculorum aut superbia vite. Iste autem sunt ciuitates tres parvulae quas edificauerunt filii israel pharaoni. scz probition. ramesse et zo. et habeb*et* Erodij. Probition iter prestat os abyssi. vel os profundu*m*. et hoc est cupiditas que non potest impleri Eccl. xliii. Insatiable est os cupiditatis. Ramesse interpretatur comoratio tunc. Per tineam qui de teste nascitur eam consumit significat carnis illecebra que de carne nascit. et eam consu-

mit. non solu*m* in futuro in iehenna. sed etiam in prenti. quia qui fornicatur in corpus suis peccat. s. Lox. vi. Per oxy que dicit ciuitas solis significat superbia qui semper lucere appetit. Has tres ciuitates visitauit propterus et eas defleuit. ut eas defendas monstraret. Secundum dicit Christus vidit ciuitatem hierusalem. et hoc significatur qui christus vidit et cognovit mala in hoc mundo. Juxta illud ps. lxxij. Vidi iniuriam et contradictionem in ciuitate. vbi enumerat plura mala qui christus veniens in hunc mundu*m* vidit. Et inuenit in ea plura mala quibus laborat iste mundus. et hec sunt septem iniuriae. Unus ipse dominus expres dicit. Vidi iniuriam et contra dictio*n*em in ciuitate. scz diaboli qui est mundus. s. Innoce*n* quartu*m*. **B** Decau*m* tem ciuitas haberet in se septem iniurias qui septem vicos vel plateas quas dominus vidit. Prima est qui principalis iniurias. et est superbia que est non equitas. qui superbus neminem coequat. sed omnibus vult precessere etiam maioribus. cu*m* vere humilis velut subesse etiam minoribus. Unus de superbia dicit. Ezech. xli. Nonne hec est qui humilem subleuat. et sublimem humiliavit. iniurias. iniurias. iniurias ponam eaz. Superbia enim humilem boiem. i. villem et abiectu*m* subleuat per presumptionem. et in corde eius sublimem humiliat. qui etiam venerabiles personas eum pretermis faciat. Hec est iniurias magna. Et dic*it* ter iniuriam et contra triplicem gradu*m* humilitatis. Primus est sub*duc*ere le maiori. Secundus subdere se pari. Tertius subdere se minori. Secunda platea est contradictione*n*. Unde post iniuriam addit. et contradictionem que bene sequit superbia. Quia ut habetur prover. xiii. Inter superbos semper iurgia sunt. Omnes pretiosi iurgiosi homines. micide*m*. sunt in hoc vicio seu platea. Et isti excludunt a ciuitate dei. s. Lox. vi. Si quis videtur esse pretiosus nos tale conscientia oculorum aut superbia vite. Tertia platea est inuidia. De qua dicit ibide*m*. Die ac nocte circundabit eam sup muros ei*m* iniuras. i. nequa*m* inuidia Pat. x. In oculus tuus nequa*m* est. qui ego bonus sum. Iniquitas enim bis dñob*m* modis accipitur. s. ut iniurias dicatur nequicia. vel malitia. et sic est inuidia. que bene de circuclare sup muros ei*m*. qui altitudini inuidetur die ac

Z 3



nocte. quia inuidus de bonis aliorū q̄ videt dolet. et d̄ malis gaudet. Prover. viii. Putredo ossium inuidia. Quarta platea est curiositas. de q̄ addit. et labor ī medio ei. id est in corde Eccl. iii. In plurib⁹ operib⁹ ei ne fues curiosus Isaie. liz. Tela aranea texuerūt. Quint⁹ vicina vel platea est ira. vnde addit. et iniusticia. i. Job. iii. Qui odit fratrem suū homicida est. Et huic cō petit mel? qd̄ haber alia littera. Insidie in vitalib⁹ ei. Unde Aug⁹. Qui alii vult ledere. simili⁹ est transuerteri corp⁹ suū vrestem alter⁹ perforet. Sexta platea ē rapina vel cupiditas. Septima est hypocrisis. Et de his duab⁹ addit. Et nō defecit de plateis ei⁹ vsura ⁊ dolus. De auaritia dicit Hieremias. vi. ca. A minore v̄sib⁹ ad maiorem om̄ies auaricie student. De hy poeris Luce. viii. Attendite a fermēto pharisœi. qd̄ est hypocrisis. Hypocrisis fermentuz dicit. qd̄ fere omnes corrūpt. De vsura dicit Venit. xxviii. Nō fenerabis fratri tuo ad vsuram Luce. vi. Multū dan tes nihil inde sperantes. Ecce pessima ciuitas. quā videt domin⁹ cū his plateis. iiii qd̄ si qd̄ morabis. certe occidet ⁊ duces ad ciuitatem inferni. i. Macha. ii. Trucidati sunt senes in plateis tūmenes ceciderūt in gladio inimicorū. Unde Iudicij. xix. dirit senex leuite cū sponsa sua. Ego p̄bebo omnia q̄ necessaria sunt. tñ in platea ne maneat. Ita christus dicit. corpori ⁊ anie hominis om̄ia p̄bebo. scz ad salutem temporelē et eternaz. tñ in platea huius mundi nō maneat. sed in domū meaz. scz dilecti onem caritatis mee intretis. Qui vulnero ergo istam ciuitatē debellare. debet eā circuire septies. sicut fecit Iosue expugnando iericho. scz cogitando ⁊ penitendo de illis septem vicijs ⁊ derestando ea Isaie. xxviii. Sume citraram. circū ciuitatē. dicit anime peccatrici. q̄ circuitus fit p̄ p̄tritionem Isaie. xxviii. Recogitabo tibi omnes annos meos. in amaritudine anime mee. Ter tio dicit p̄t̄ps appropinquavit huic ciuitati. nō enim videns ciuitatē fugit ab ea. sed appropinquavit misericorditer et cōpassione ad crudiendū eam ⁊ ad docendū de penitētia. D̄ si appropinquavit illis iesus qui tñ se ab eo elongabat. dicētes. Recede a nobis. scientiā viariū cuarū nolumus. q̄nto magis appropinquavit nobis peccatorib⁹

ad eū appropinquātib⁹ Jacobi. iii. Ap̄ro pinquate deo. et appropinqb⁹ vobis. Hic est samaritan⁹ q̄ vides vulneratus appropinquans sibi ⁊ alligatus vulnera e⁹ Luce. x. Qd̄ sit qn̄ xp̄s mis̄cōdiam exhibet peccatoribus dimittendo peccata eorū.

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄ missis describit christi cōpassio sup̄ ista ciuitate quaz oñdit in effusione lacrimarū. ⁊ hoc cū dicit. Fleuit super illā. Pro q̄ sciendū p̄t̄ps legitur quinq̄ vicib⁹ fleuisse. Primo in infantiā ⁊ hoc p̄ter duo. Primo v̄rē se esse boni nō onderet. qd̄ corpus fantastū st̄ere non potuisset. Secundo v̄rē sc̄ientiā flebile ⁊ miserabile ostēderet. Unde in psalmi ipsi dicit sapiens Sap. vii. Humile v̄cē emisi omnib⁹ plorans. vbi sapiens oñdit viam istā esse miserabile. tam ex parte natūrāt̄ qd̄ ex parte educationis. dicit enī ibide sic de se. Ego nat⁹ accepi cōmūne aerem ⁊ in similiter facram decidi terrā. p̄ primam vocem simile omnib⁹ emisi plorans. In iuolumētis nutritus sum ⁊ curis magnis. Pēmo enī ex regib⁹ alind habuit natūrāt̄ initū. Unus ergo introit⁹ est omnib⁹ ad vitam ⁊ simili⁹ exīt⁹. Ubi sapiens factus habuisse inchoationē dolorosam. educationē curiosam. Fateaut; se in natūrāt̄ miserabile p̄ter tria. Larvū enī diuinitatē xp̄ierat. Intra illud Job. i. Hūd⁹ egred̄sus sum de vtero matris. Et. i. Thimo. vi. Nibil iculimus in bīcūndū. Larvū rūm porestate. qd̄ repens sicut cancer. et sicut vermiculus voluebat. ⁊ omnū detinārū locūditatē. qd̄ tñ lacte nutritus. Benne ergo dicit. Accepi cōmūne aerem. qd̄ primū. q. d. nec tñ meū ap̄portauit de p̄t̄rio vnde possem respirare. sed v̄sum com muni⁹ alimenti tam bestijs qd̄ hominibus mibi p̄priani. Neq; enim ego aere creaui. sed creatum accepi. nec pro me creauit singulariter. sed pro omnib⁹ generaliter. Si mulier decidi in terram facram quo ad secundū. non ambulās. neq; volans aut mobiliter nauigans aut equitas. sed sine qua cūq; fortitudine decidi de vtero mīris mee receptus per manus aliorū. reclinarū sum ad terram et decidi in terrā. non p̄ter me de nouo facram. sed diu facram. et primaz v̄cē emisi simile omnib⁹ plorans. quāt̄

Dominica. X. post trinitatis

¶ Ita carui omnium deliciarum locundi/
tare quo ad tertium. quia prima vox quam
emisi in mundum fuit vox ploratus et florus
et non solum ego hoc feci. sed sic omnes cla-
mant in mundum venientes. q. Omnes cla-
mant ¶ vel A quorundam nascuntur ab Iua.
Si sunt masculi conqueruntur de Adam.
Si semine conqueruntur de Iua. quia pro-
pter eorum peccata sunt in mundo victuri.
Ideo narrat beatus Aug. in libro de vi-
tanone infirmorum Quidam populi fue-
runt qui in nativitate hominis plorabant. et in
morte gaudebant. Et bene dicit. prima vo-
cem emissi plorans. non soluz prima vox ho-
minus. sed etiam ultima hominis est ploratio
ergo genitus? quia extrema gaudij occupat lu-
cens. Propter. viii. Narrat Solinus in li-
bro de mirabilibus mundi libro. ii. ca. viii.
Ascentum primae vox est vagitus tristis.
Sonus autem Zoroastres eadem hora quod na-
tus estrissem legitur. nec hoc in natura bo-
num portendebat futurum. Fuit enim inuen-
tor artium magicius. cuius avus Aulius
Crassus quez bella persica rapuerit nun-
quam rite. Et video agelafus cognominabatur.
In Solinum ibidez. Lenō solum etiam
nauitas. et mors nostra est miserabilis. si
enam tota vita media inter maritatem et
mortem. Quia vero dicit Salomon. educatur
homo curio multis. et involvitur pannis.
Nulla avis. nulla proles in mundo bestie
vel anima canta sollicitudine indiget educa-
tum sicut homo. Unde Pug. libro. i. di-
discolus dicit. Singula queque nascuntur
propria quedam habent munimenta. qui-
bus naturas suā ab incommodis defendunt.
corer arborē ambi. penna regit volu-
tem. pīfem operit squama. lana ouem in-
duit. pilos imumenta vestit. concha testudi-
num includit. Non ramen sine causa factū
est. et cum singula animātā nature sue ar-
ma habent secu nata. solus homo inermis
nascitur et nudus. Oportuit enī ut illis qui
ponidere sibi nesciunt natura consuleret.
domini autem ex hoc experiendi occasio pre-
paretur cuī illa que ceteris naturaliter da-
ta sunt propria ratione sibi querat. Et Cri-
solom⁹ sup̄ Mattheū. vi. ca. dat alia ratio-
nen humus dicens. Video sit natus nu-
dus homo ut necessitate coactus infirmi-
tatis sue semper necessario habeat dominū
suum inquirere. Secundo christ⁹ legitur fle-
uisse in resurrectione lazari. ut exhiberet ei
officium humanitatis. Secundo ut daret si-
gnū intime caritatis. et ut compateret fami-
co. qui reuocabat ad statū mundane cala-
mitatis. docēs nos flere super illis quod mor-
tui sunt in animab⁹ eoz⁹ p̄ peccata. Tertio
legitur fleuisse super ciuitatē. ut hic. ut do-
ctrinā quā docebat p̄ p̄secutorib⁹ exorare
confirmaret. et ut se fontem pieratis oīnde
ret. ut tyrannidem p̄secutorū suorū ostend-
erer. Hoc est contra multos. quod de malis
inimicorū suorū gaudent et letantur. cum tñ
eis compati deberent. Quarto legitur fle-
uisse sup̄ Iudaz. Nam sicut dicit Augustin⁹
Postq; Judas exiit ad iudeos a Christo ad
tradendū eis Christū post cenam. Christus
fleuit eius malū positiū per quod docebat
nos flere casum prelatorū nostrorum. Et
merito. Nam sepius p̄ meritis prelatorū de
prauator vita subditorū i. q. iii. Ecclesia.
Et causus prelatorū est ruina subditorum.
Nam pro meritis plebis sepe pastores depran-
nuntur eccliesie ut proclimi⁹ corruiant quod se-
quuntur. Ita dicit Isidorus. vi. q. i. Ex me-
rito. Legat⁹ Historia de David ubi p̄ pecca-
to David ira dei contra populu defenit. ut
habet. ii. Regum. xxiiij. Unde dicit poeta
Oraculus. Quicquid delirant reges plectun-
tur achini. Quia ergo temeritate quod nō co-
patitur lapsi prelati sui. cuius lapsus est
ruina subdit. Isti sunt similes Cham si-
lio Noe maledicto. Hoc est contra illos qui
proprios prelatos interdum lapsos deri-
dent. non solū autem non copatiuntur eis.
sed eorum peccata publicant. et eos ubi pos-
sunt confunduntur. Attendant isti illud quod
dicitur in Canone. i. q. i. Multi et ca. Chri-
stus quid fecit. quia prelatus malus quidam
toleratur ab eccliesia. non est contemnen-
dus. xv. q. viii. ca. ultimum. Exemplum in Cap-
pha et pylato quibus Christus reverentia
derulit. xciij. dist. domin⁹. Unde statutum
est ut quarticung⁹ sanctus sit subditus nō
debet corrigere prelatū suū malum quidam
toleratur. ii. q. vii. Plerūq;. Figura in da-
vid. qui dolendo regis clamidem prescri-
bit. ut dicitur. i. Regum. xxiiij. Bene tamē
potest subditus monere caritatine et hu-
militate prelatum ut caueat a tali scanda-
lo quod oritur de eo. Exemplum in Fla-
than. qui licet esset minor. tamen moni-
vit David de peccato. ii. Regum. xij. ii. q. vii.

L 4



Nos si alias nō debet publice subditur prelatū informare. quia dicitur. Eccles. viii. In scripturis. Quod peccatum prelator. propter maius scandalū est occultandū. Quinto tempore fuit in cruce. vt dicas **Hebreo. v.** Est clamor revalido et lacrimis offerens deo se. exauditus est pro sua reverētia i. merito reuerentie qua deū pre ceteris reuerebat. Ecclesiast. Pro reverētia accedit tibi bona gratia. Uel. pro reverētia passionis sue. eo quod scz ex sola caritate passus est. et per hunc fletū christi exprimebat acerbitatez passiois et mortis. ut nos ad sibi cōpatiendū excita ret. et vt patrē ad miserandū hūano generi prouocaret. In omniba aut̄ istis christi fletibus suis lacrimas magis autenticas et magne utilitatis seu prechristi apud deū esse ostendebat. Hā lacrima hominis penitentis multuz accepta est apud deum. Juxta illud psalm. psalmo. lv. Posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. Exponit Innocec*i*. acceperas habuisti. Quod pater in magdalena. quia alter nō legilsatisfecisse. pro peccatis nisi lacrimis **Luce. vii.** Et notater dicit in conspectu tuo. Quia fui Innocec*i*. libenter videt deus lacrimas. Isla. xxviii. Auditer orationēmā et vidi lacrimas tuas. Unū ponunt lacrime in conspectu domini. sicut vinū. ps. Potum meū cū fletu miscebam. Lerte magne virtutis sunt lacrime. quod nō solum incitant deū sed etiā cogunt ad miserandū. quod dicit Ambro. Oratione deū lenit. lacrima cogit seu pungit **Judith. viii.** Indulgenter eius fusis lacrimis postulemus. rbi gloso dicit. Lacrime pondera vocis hinc que implicant nō supplicant. Sed intelligendū est de lacrimis quod fuit pro peccatis. nō de illis quod fuit pro temporalibus. quod inutiles sunt et nocue. Unū **Benef. xvii.** Dicunt pastores gerare id est demones. Nostra est aqua. i. lacrimae tales. Lacrime etiā que fuit per oppresores magnū effectū habet apud deū **Ecc. xxxv.** Nōne lacrime vidue ad maxillaz decendunt. et exclamatio eius sup deducentez eas. A maxilla enī ascendunt usque ad celuz. et dominus expanditor nō delectabit in illis. **D**icitur Sunt aut̄ multa quod sanant peccatū. inter que precipium est lacrima. Primū est baptisimus **Ioh. iii.** nisi quod renatur fuerit et aqua tempore. Secundū elemosina **Ecc. iii.** Ignē ardente extinguit aqua. et elemosina peccatum. Tertiū est martyriuz. Augusti. Omnia falce martyriū rescantur Jaco. **S**icut Beatus vir qui suffert temptationē. Quartū est cōuersio fratri errantis Jaco. vlti. Si quis erobis errauerit a veritate et quereris quod eum. saluabitur iam eius a morte et oper malitudinē peccatum **Hiere. xv.** Si cōverte ris conuertā te. Quintū est remittere in se peccanti **Luce. vi.** Dimittite et dimittet vos Ecc. xxviii. Relinque primo nocentes. et tunc tibi depontant preca soluent. Sextum est preceptio corporis Christi **Ioh. vi.** Si quis manducaverit ex hoc pane vivet in eternū. Septimū est fletus satisfactio **Psalm. v.** Beati quod lugent. Qualiter aut̄ est fletū peccato. docet **Psalm. vi.** Laborauimus in gemitu meo. lauabo pro singulas noctes lectum meū. lacrimis meis stratum meū rigabo. Primo enī dicit. Laborauimus. scz vigilando. orando. leiuādo. Roma. xxi. Sicut exhibuisti mēbra vestrā seruire iniquitati ad iniquitatē. ita nunc eribete membra vestra iusticie in sanctificatiōnē. Secundo dicit in gemitu **Hierem. vii.** Luctum vngentū faciunt placrum a marum **Hich. viii.** Dole et fatigē quasi parvus. **Psalm. Rugiebas a gemitu cordis mei.** Tertio dicit lauabo. scz aquis lacrimarū. Augusti. Lacrime lauant perā. que pudor est ore cōfiteri **Hierem. iii.** Lata a malitia cor tuum **Isaie. i.** Lauamur mūdi estote. Quarto dicit pro singulas noctes **Tren. i.** Plorans plorauimus in nocte. cōtra hypocritas. qui flent in die et videant ab hominibus. Quinto dicit lacrimis meis stratum meū rigabo. quod dominus solū lauabo in sufficie sed rigabo usque ad intimā. Et dicit lectū lauabo. i. voluptate peccati lauabo. si stratum id est. cubiculū proctorū rigabo. Et dicit per singulas noctes lauabo lectum. id est. per singula preca voluptate deslebo. sicut lata tur sozdida curis ne macula maneat. Tertio. **No. ii.** Deduc quod torrent lacrimas quod diez noctē. Uel lectū dicit conscientiam strati ante sensualitatem. Unde dicit. lauabo pro conscientiam. flendo singula preca. strati. sensualitatez. rigabo. i. fertulem faciam **Ecc. xxii.** Dici. rigabo horū planctōis. **S**ecundū diceres pro quod hō propter puocari melum ad lacrimas. Lerte dico quod pro nibil aliud nisi cum confiderat peccari vilitatē. diuine maiestatis offensionē. et pene quaz demeruit proparanū nem. De peccati vilitate pater pro illud quod dominus.

Dominica. X. post trinitatis

citur Ps. 12. Propter quod irritauit impius
deum. qd p. nubilo. quia p. peccato. quod
nubil est. Vñ Ezech. xviii. Quare morie-
mimi domus israel. q. d. p. peccato quod vi-
lissimum est. Unde Seneca. Si scirem de-
os ignoscituros. et homines ignoraturos.
ad huc designarer peccare. Non solum au-
tem est vile sed etiam sordidum non solum sor-
didum. sed etiam momentaneum. Gregorius.
Momentaneum est re. Non solum momenta-
neum. sed laboriosum. Sap. v. Lassati su-
mns in via iniqutis. Hieremie. ix. Ut ini-
que agerent laborauerunt. Et Grego. dicit
Vigilius et cruciatio reprobi cruciati me-
rentrur eternum. Debet ergo multe prouoca-
ri homo peccator ad lacrimas. q. tam vile
sordidum momentaneum et laboriosum op-
ficit. Dulcissimam inuenit ad lacrimas q.
homo. q. sponte se subiicit diabolo de-
biliose. Hieronymus. Debilis est hostis
qui non potest vincere nisi violentem. et cum
hoc ha. haber presidium dei et angelorum. ps.
Angelis suis deus mandauit de te. Et de-
cristo ps. Cum ipso sit in tribulatione. f.
Lozinth. Fidelis est deus qui non parie-
tur vos tempestris supra id quod potestis. sed
faciet cum temptatione puentem. Blosa. i. vir-
tus augmentum. et sic possitis sustinere. i.
diabolo viriliter resistere et ipsum superare.
Exempli in virtute patrum de beatae Simona-
thae que cum fuisse temptata a diabolo. et
ipsum superasset. Ait diabolus. Uicisti me mu-
lier. At illa. Non ego vici. sed dominus meus
Iesus christus. Cum igitur peccatum sit tam vi-
le. et hostis tam debilis. et deus paratus in
auxiliu cum angelis vere potest qui a pec-
cato. ppter quid irritauit deus tam pium
tam dulcem tam benignum. qui in se nescit
irradiari. et si consideraret penitentiam et con-
fusionem perpetuam. vere nescio. ppter quod irri-
tauit deum vltore peccando. ubi erit omni-
no boni defectus et carentia. et totius malitiae
afflentia. Ita certe si revoluant anio suf-
ficienter monebunt peccatorum ad flendum su-
per ciuitatem conscientie sue. in qua mul-
ta mala commissa sunt.

Dixi tertio q. in verbis pmi-
sis subiungit christi
si compassio ex pia allocutione. Lu. dicit.
Si cognouisses et tu. Circa quod sciendum q.
homo debet cognoscere tria ad que tenet
recte ordinare. scilicet semetipm. pmi et deum.

In seipso debet cognoscere inuestigare ut
cognoscatur tria. Primo. p. triam iniquitatem.
vt doleat et debeat. sicut mulier respicit in spe-
culo si est macula in facie et absterget. Ps.
A peccato meo munda me. Lu. ratione p-
mittit. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco. Si ceger cognoscens infirmitatem im-
plorat medicum. iii. Reg. viii. Si quis cogno-
uerit plagam cordis sui. et expanderit manus suas in domo hac. tu exandies. Lo-
gnoscitur autem peccatum multis modis fin
Innocentium super Ps. I. Ut mererit. ut
monstrum. ut gladius. ut serpens. Logosciatur
ut mererit multipliciter. scilicet facie peccati.
Proverb. viii. Procul vultu blanditur.
Ita elat oculus Eccl. xxv. Fornicatio mul-
liers in extollente oculo. Item manu ra-
paci Prover. vi. Dulcior viri preciosam ani-
mam rapit. Item voce Prover. v. Faunus di-
stillans labia meretricis. Ita quod habet plu-
bum in ore. q. verba eius semper tendunt ad
infernum. Zacharie. v. Ecce mulier una se-
dens in medio amphore. et dicit. Hec enim im-
pleras. et piecias eam in medio amphore. et mis-
sit massam plumbeam in os eius. Ita cognos-
citur peccatum ut monstrum. Num. viii. Ibi
vidimus monstra quodam. Peccatum enim faciunt
homines monstra. Item cognoscitur ut gla-
dius Eccl. xxij. Quasi rumphea bis accu-
ta omnis iniqtas. Ita ut serpens Eccl. xxij.
Quasi a facie colubri fugit peccatum. Sed et be-
der cognoscere hoc spumale infirmitatem ut ca-
uet. Sic cognoscens malum passum cauet et
timet. Sic adam et eva cum cognouissent se
nudos. glo. i. sentientes pruritum carnis. con-
suerunt eis folia. Terro debet cognoscere
re hoc incertam horam mortis et penam debitam.
ut hic. Si cognouisses Heni km. Gorra su-
per epilam ad Hebre. viii. significavit Christus
in his verbis. dicens. Si cognouisses alio
quem etiam aliam cuiuslibet ut sibi ait. prouide
at. Hoc petet Ps. dices. Horum fac mihi
die finem meam. Unus de iusto dicit in Ps. Sol
cognovit occasum suum. i. hoc bonum et iustus si-
ne suum cogitat. Sed certe pauci sunt qui co-
gnoscunt hos defectus suos attendentes et obli-
derates potius alienos. De quibus dicit Liso.
sup. Dath. ca. xxij. in hec verba. Alter al-
terius culpam citio intelligit. suam autem difficil-
le. Lu. ratione subdit. q. homo in causa alicuius
trivium tranquillum habet cor. in sua autem tur-
batum. Turbatio autem cordis non permittit



hominē considerare quod bonū est. Hec ille. Ex quo pater q̄ p̄sideratio defectuū alienorū magnū est impedimentum in cognitione priorū. Dicit enī Prosper lib. ii. de vita contemplatiua. Tamdiu q̄s̄ pecata sua que nosse et fere debet ignorat q̄d diu curiose aliena p̄siderat. Et ex hoc ipse infert ibidem. Q̄ si mores suos ad seipm cōuersus quis aspiciat. certe nō req̄rit q̄d in aliis reprehendat. sed potius q̄d in seipso lugeat. Nec Prosper. Ex his infero q̄ iter omes scientias vtilior est scientia priorū defectuum. Nā quid p̄dest scire alta montū cacumina. et ingentes fluctus maris. et lapsus fluminū et oceanī ambitū et gyros syderū. et relinquare seipm. dicit Augustus. lib. Confes. Quius ratio est. q̄ fm Criso. sūg illud ps. Dicerere mei deus qm̄ insirmus sum. talis scientia facit hoīem. priam infirmitatē recognoscere. et in suis viribus aut meritis nulla fiduciam habere. et ex h̄ incipit homini adesse virtus diuina. qn̄ de scire incipit p̄sumptio humana. Vecille. Ex quo p̄cludit Hugo lib. i. de ania. ca. ix. Q̄ summa philosofia est cognitio sui. Et Richardus in li. de. xii. patriarchis ca. xxviii. dicit. Q̄ magna altitudo scientie est sci re et cognoscere pfecte seipm. Verumq; si vtilissimū est cognoscere seipm. est tñ multū difficile. Sicut dicit Basilius in suo ex ameron lib. ii. ¶ In quo autē cōsilit hec cognitio sui. certe in multis. Nā homo debet in se p̄siderare sex. Primo cōsiderare debet qd sibi desit. quid assit. qd habet ne p̄dat. scz premia. quid cauere debet scili et supplicia. in quo p̄cessit alterū. in quo p̄cessit eum alter. Inq̄t Augu. sup Nath. sermone. liij. Debet etiā sc̄o cognoscere qd supra eū. quia deus. qd infra qd pecora. At ibidē Aug. sup epistola Jobis ome lia. viij. Considerer etiā tertio. vbi est. vbi erit. vbi nō est. Ubi est. qd in loco mororis. et valle lacrimarū. vbi erit. quia in superna patria. quā qd necdū adipiscitur luges cōspicit. vbi nō est. Inquit Grego. in moral. lib. xxvij. Debet q̄rto p̄siderare. qd modo est qd ante fuit. qd modo est in grā qd olim fuit in culpa. Et ex h̄ attendens humilit̄ qd per meriti inuictus est. nequaq; arroget qd p̄ gratiā inuictus est. Inquit Grego. li. xxvij moral. Debet quinto cōsiderare quid ipse sit. qd intra se habet. quid infra se. quid su

pra. qd cōtra. quid ante. quid post fm L. sosto. in libro q̄rto de symbolo. Et brieve in summa debet considerare homo unde venit quo tendit. q̄modo vivit. qd amittit. quantū q̄tidie proficiit. qntum deficit. quibus cogitationib; magis afficitur. aut mā chinationib; temptatur. et non solum q̄lis sit considerare debet. sed qualis esse debe at attendat. qd sic de cognitione sui poterit eteleari ad cognitionem dei. Inq̄t Hugo libro. iii. de anima cap. ii. Sic enim homo primo cognoscet seipm debet. Scādo debet cognoscere in proximo tria. primo p̄sideratorū vtilitatem. vt eis obediat seruat. sicut eger obedit et honorat medicum. scrūs dominus p̄ opter vtilitatem. Unde ad Hebreos vltimo dicit paulus. Logoscite fratrem vestrum. Tunc nobis. Quod exponit Horat. Logoscite hono rando. serniendo. Secundo debet considerare subditorū vtilitatem. vt eos regat et cognoscat. et eis prouideat sicut pastores. Ego medicus egris. De primo Joh. Ego sum pastor bonus et cognosco oves meas. De secundo Proverbio. xvij. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Tertio debet agnosceret in primis omnī naturā comū nem. vt omnes diligat subveniat sicut Ioseph cognoscens fratres. exhibuit opera pietatis eis Henec. viij. Unde et Ps. con queritur de talib; Considerabam ad der teram inquit et videbam. et nō erat qui co gnosceret me. Tertio debet cognoscere homo et attendere ea q̄ sunt ad deum. Et hec tria. Primo admirabile potentia. qd apparet in duob; videlicet in opando. sicut res cognoscuntur p̄ vestigium Sapie. xij. Magnitudine creature poterat creator bonū faciliter videri. Valde mirabile est de nido aliquid facere. Jobis. i. Omnia qd ipsū facta sunt. Secundo debet attendi et p̄ tentia in iudicando. Nam suspendum latronum ostendit iudicis potestarem. Ps. Logoscet domin⁹ iudicia faciens. Ter tibile iudicium eternaliū dānari. Ideo Ps. dicit. Considerabor tibi dñe qd terribile magnificatus es. mirabilia opa tua. Et ben dicit Dictee. iii. Ip̄t autē nō cognoverit qd congregavit eos sicut fenum. Tertio debet homo attendere mirabilem bonitas et in deo que specialiter apparer in duob; videlicet in destructione peccatorū. quā

Dominica. X. post trinitatis

ob hoc datus est filius dei. i. Jobis. iii. In hoc cognoscimus caritatem dei quoniam ipse pro nobis animam suam posuit. Sed heu diuīt de peccatore. Vir insipiens non cognoscet hec. Scđo in promissione p̄miorum. Mirabilis bonitas pro nibilo dare regnum Job. xxiiij. Quis inibi det ut cognoscam et inueniam illum. Tertio debet attendere homo in deo eius fidēlē sapientia et specialiter est in duobus. videlicet voluntate eius cognoscere in doctrina veritatis Job. vij. Si quis voluerit voluntates et facere cognoscere doctrinam meam vtrū et deo sit. Scđo in disciplina equitatis. q̄ probando verberat. Ps. Cognoui domine quia equitas iudicia tua. Dei igitur nobis deus ut cognoscentes nostros defectus. ipsius multiplices potēt. bonitatis et sapientie cognoscamus hic effectus per gloriam et tandem ad eius claram cognitionem mereamur puenire et ad eius gloriam. Quā nobis concedere dignus pater et filius et spū nūssancrus. Amen.

Dominica. X. post trinitatis. II.

Sermo CIII.

Ingressus in tem-
plū cepit ejcere vendētes et emētes in illo. Luce. xix. Si cosiderare volumen fratres carissimi diversitate in eo cōtrarierat operū dei et diaboli. inter se admixtū. videbimus clare q̄ nunquam possimus se compati in eodem subiecto. Non opera dei sunt opera lucis. eo q̄ deus est lux. tenebres ne sunt in eovile. vt dicitur. Iordan. Ecōrario vero opera diaboli sunt opera tenebrarū. Unū ipse appellatur princeps tenebrarū. Iuxta illud. Non est nobis collocatus aduersus carnē et sanguinem tuum. sed aduersus principes tenebrarū. Item opera dei sunt opera iusticie et equitatis. eo q̄ ipse diligit iusticiam et iudicium. sc̄z equitatē. vediatur in Ps. Operaverō diaboli sūt operantur iniquitatem et iniuriam. Iuxta illud. Iniquitates meditaruntur est in cubili suo. quod nū fecit quād cōtra deū se erexit. Et quae maior iniq̄tas aut iniustitia q̄s insurgere creatura contra creatorē. et ei velle assimilari maiestate et omnipotētia deitatis. Unū ipse est q̄tunc cōcepit dolorem. id est penam dolorosam sibi. et peperit iniqtatēs venientes in mundū. Item opera dei sunt opera mun-

dicie et sanctitatis. eo q̄ ipse vult sibi serviri in sanctitate et iusticia. Luce. i. Econtra rō vero opera diaboli sunt opera spurcicie et totius sediratis. vnde petūt se mīti in personas. vt dicitur Path. viij. Cum igit̄ t̄ps beat opera cōtraria operib⁹ diaboli. nūtritū. pfecto q̄ nullā potest esse cōuenientia et cohabitatio eorū simul. eo q̄ nō est cōparatio lucis ad tenebras. xp̄i ad belial. sc̄i ad canem. L. vi. Ideoq̄ necessē est vt t̄ps inuenies opera diaboli in domo sua. ea potēter merito ejciat. Nā in h̄ apparuit caritas dei vt dissoluat opera diaboli. vt dicitur. Iordan. vii. Et iterū ibidem. In h̄ apparuit filius dei in mūndo vt tolleret peccata. sc̄z ejcēdo ea tanq̄ membra cū capite suo diabolo. Job. vij. Nūnc p̄nceps buuis mūdi ejcētur foras. Mūndus siquidē iste fuit p̄rami natus operib⁹ diaboli et omni spurcicie pollutus. eo q̄ quicqđ erat in eo auerterat p̄cupiscētia carnis. aut p̄cupiscētia oculorum. aut supbia virtus. Unū rotus dicebat positiō in maligno. vt dicitur. i. Job. ii. et v. ppter qđ venit filius dei in mundū. vt nos redimeret ab omni iniqtatē et mūdarer sibi plū acce p̄tib⁹. securitatem bonorum operum. ad Titū ii.

In cui⁹ figura venies in templū materiale eicit oparios diaboli. sc̄z emētes et vendentes in illo. In q̄b⁹ h̄bis salvator zelū et amore quē habuit ad dei patris honorē et reverentia ostendit efficaciter in eo q̄ auaricie questuarios eicit in templo. Circa qđ tria describunt. Primo xp̄i ad templū visita gloria Lū dr. Ingressus in templū. Scđo expulsio malorum serios. Lū addit. eicit. Tertio subiungit opatio impiorum scelerosa Lū dr. Vendētes et emētes in illo.

Primo q̄ describitur xp̄i ad templū visitatio gloria Lū dr. Ingressus in templū propriū enī erat. vt dicitur. Crif. boni filii visitare domū p̄ris sui. In q̄ nos informare voluit. vt q̄cūq̄ irem⁹ p̄mo domū orōnis adeam⁹. et p̄ orōnes deo cōmēdati. ad alia negocia agenda secedam⁹. ita dicit Sora sup Path. xxi. Circa qđ sciendum q̄ t̄ps plura templa habuit. et m̄ h̄p̄ uries et diversimode ingressus ē ea. Primum templū est veteri virginalis. quod fuit sanctificatum in cōceptione. Ps. Sc̄ificauit tabernaculum suum altissimum. tunc portuit dici de eo. Sanctū ē templū tuū. mirabile in cōfata.